

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 40/2011
13.5.2011

Asia Virkamieslain 56 §:ssä tarkoitettua korvausta koskeva vaatimus

Muutoksenhakija

A

Virasto Virasto

Korvausvaatimus

A on vaatinut, että virasto veloitetaan maksamaan hänelle 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

A on työskennellyt viraston toimintayksikössä ajalla 14.10.2002–31.12.2009 yhdessätoista määräaikaisessa virkasuhteessa yhteensä 6 vuotta ja 11 kuukautta. A:n virkatehtävät ovat olleet pysyviä tai ainakin pysyväisluonteisia, ja ne ovat koko hänen palvelussuhteensa aikana pysyneet olennaisilta osin samoina. A on hoitanut atk- ja mikrotuen tehtäviä, ei niiden henkilöiden tehtäviä, joiden sijainen hän on ollut. Viraston muissa yksiköissä atk- ja mikrotuen tehtäviä hoitavat vakinaiset virkamiehet.

Vastine Virasto on vastineessaan vastustanut korvausvaatimuksen hyväksymistä.

Vastineessa on todettu muun ohessa, että 1.3.2005 ja 31.12.2009 välisenä aikana A:n virkasuhteiden määräaikaisuuden perusteena on ollut sijaisuus lukuun ottamatta viimeistä vuoden palvelusjaksoa ajalla 1.1.31.12.2009. Viimeksi mainitun virkasuhteen määräaikaisuuden peruste oli organisaation muutostilanne.

Nimitystä 1.9.2007–31.12.2007 koskevassa nimityskirjassa mainittu määräaikaisuuden syy on tosiasiaa perustelua A:n viransijaisuuden jatkolle. Sijaisuutta A:n määräaikaisuuden todellisena perusteena osoittaa se, että toimipaikan kolme vakinaista virkamiestä olivat virkavapaalla kyseisenä aikana.

Viraston toimintaan vaikuttivat vuonna 2009 maa- ja metsätalousministeriön ja viraston väliseen tulossopimukseen kirjatut velvoitteet. A:n määräaikainen nimittäminen johtui viraston toiminnan kehittämiseksi tulossopimuksessa ja valtion yleisissä tuottavuustavoitteissa asetetuista vaatimuksista. Viraston tuli toteuttaa vuonna 2009 organisaatiouudistus perustamalla 1.1.2010 neljä hallinnollista alueyksikköä yhdeksän toimintayksikön tilalle. Organisaatiouudistuksen tavoitteena oli muun muassa toimintayksiköiden hallinnosta ja ylläpidosta aiheutuvien kustannusten vähentäminen. Samanaikaisesti toteutettavana olleen tuottavuusohjelman keskeinen tavoite on ollut henkilöstömenojen vähentäminen. Tältä osin virastolla on ollut vuonna 2009 toiminnalliset ja tehtävien vakiintumattomuuteen liittyvät hyväksyttävät syyt nimittää A määräajaksi.

Virasto on vuoden 2009 aikana teettänyt tietohallintoaan koskevan kokonais selvityksen. Selvityksessä esitetään, että viraston perustietotekniikkapalvelut, kuten käytön neuvonta, lähitukipalvelut ja laitteiston ylläpitopalvelut sekä palvelimien käyttöpalvelut, hankitaan vastaisuudessa palveluna maa- ja metsätalousministeriön kilpailuttaman sopimuksen mukaisesti. Selvityksen ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalleen vahvistaman strategian mukaisesti virasto on sopinut toimipaikan tietotekniikkapalveluiden hoitamisesta kesäkuusta 2010 lukien Fujitsun kanssa.

Vastaselitys

A on vastaselityksessään todennut, ettei viraston vastineessa ole otettu kantaa hänen työtehtäviinsä vuosina 2002–2008. A:n hoitamat tietohallintoon kuuluvat atk- ja mikrotuen tehtävät ovat kiistatta laitoksen pysyväisluonteisia tehtäviä. Virastolla on siis käytännössä ollut pitkäaikainen pysyvä lisähenkilöstön tarve. Tehtävien pysyväisluonteisuutta osoittaa sekin, että tehtävien hoitamisesta on viraston vastineen mukaan sovittu kesäkuun 2010 alkaen ulkopuolisen toimittajan kanssa.

A on oheistanut vastaselitykseensä lakimies B lausunnon. Kyseisessä lausunnossa on todettu muun muassa, että virastolla on tarvinnut jatkuvasti työvoimaa tietohallinnon pysyväisluonteisten tehtävien suorittamiseksi. Viransijaisuuksia on käytetty määräaikaisten nimitysten perusteena ainoastaan muodollisesti. Käytännössä A on tehnyt muitakin tehtäviä kuin sijaistettavien henkilöiden tehtäviä, mikä ilmenee muun muassa lausunnon liitteenä olevasta tietohallintopäällikkö C:n laatimista muistioista. Viraston vastineessa on vuoden 2009 osalta vedottu organisaation muutostilanteeseen sekä toiminnallisiin ja tehtävien vakiintumattomuuteen liittyviin syihin. Näitä seikkoja ei kuitenkaan ole suoraan mainittu valtion virkamieslain 9 §:ssä määräajaksi nimittämiseen

oikeuttavina perusteina. Selvää on, etteivät myöskään valtion tuottavuusohjelmaan kirjatut henkilöstön vähentämistavoitteet muodosta hyväksyttävää perustetta määräaikaisen virkasuhteen käyttämiselle.

Virkamieslautakunnan ratkaisu ja perustelut

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimitää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta.

Saman lain 56 §:n mukaan virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta nimitetty määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään kuuden ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Korvauksen määrää maksettavaksi virkamieslautakunta.

Valtion virkamieslain 56 §:ää on muutettu 1.1.2008 voimaan tulleella lailla siten, että oikeus korvaukseen on myös virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 3 momentissa säädettyä erityistä syytä nimitetty (määräaikaisuuden perusteena olevaa aikaa lyhyemmäksi) määräajaksi.

Nimitykset 14.10.2002–23.5.2003, 24.5.2003–31.12.2003, 16.2.2004–31.8.2004 ja 1.9.2004–31.12.2004

A:n palvelussuhde virastoon on ajalle 1.9.–31.12.2004 sijoittuvan virkasuhteen päätyttyä katkennut kahdeksi kuukaudeksi. Seuraava A:ta koskeva nimitys saman viraston virkasuhteeseen on tehty 28.2.2005 ajalle 1.3.–30.9.2005. Virkasuhteiden väliin jäävä aika on niin pitkä, että A:n palvelussuhteen virastoon on valtion virkamieslain 56 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tavoin katsottava päättyneen 31.12.2004. Koska A ei ole ajanjaksolle 14.10.2002–31.12.2004 sijoittuvien virkasuhteidensa osalta esittänyt korvausvaatimustaan säädettyssä kuuden kuukauden määräajassa virkasuhteensa päättymisestä 31.12.2004, on hänen oikeutensa vaatia korvausta näiden virkasuhteiden perusteella vanhentunut.

Nimitykset 1.3.2005–30.9.2005, 1.10.2005–31.8.2006, 1.9.2006–31.12.2006, 1.1.2007–31.8.2007, 1.9.2007–31.12.2007 ja 1.1.2008–31.12.2008

Nimittämiskirjojen mukaan A on ajalla 1.3.2005–31.12.2008 toiminut tutkimusmestarin nimikkeellä atk- ja mikrotuen tehtävissä. Osaan virkasuhteista on kuulunut lisäksi muita tehtäviä. Kaikissa A:n edellä mainitulle ajalle sijoittuvia virkasuhteita koskevissa nimittämiskirjoissa virkasuhteen määräaikaisuuden perusteeksi mainitaan sijaisuus lukuun ottamatta nimittämiskirjaa 25.6.2007, josta ei ilmene määräaikaisuuden perustetta. Viraston vastineen

mukaan myös tämän nimityksen määräaikaisuuden perusteena on ollut sijaisuus.

Sijaisen tehtävät ja palkkaus voivat poiketa sen henkilön tehtävistä ja palkkauksesta, jonka virkavapauden ajaksi virkamies on nimitetty. A on hoitanut viraston toimintayksikössä tietohallinnon tehtäviä ja lisäksi ainakin osassa virkasuhteissaan myös sijaistamiensa henkilöiden tehtäviä. A:n sijaisuuteen perustuvien määräaikaisten virkasuhteiden pituus on ollut koko ajan sidoksissa vakinaisten virkamiesten virkavapauksien keston, ja hänen palvelussuhteensa on vuosien 2002 ja 2009 välisenä aikana katkennut tästä johtuen kaksi kertaa. Asiassa ei ole edes väitetty, että viraston toimintayksikkö olisi näiden katkosten aikana joutunut nimittämään virkamiehen tietohallinnon tehtäviin tai käyttämään tehtävien hoitamisessa toimintayksikön henkilökunnan ulkopuolisia henkilöitä. Asiakirjoista ilmenevän selvityksen perusteella on näin ollen todennäköistä, että kaikki A:lle osoitetut tehtävät ovat tulleet toimiyksikön vakinaisen henkilöstön töistä. Esitetty selvitys ei osoita, että virastolla olisi ollut tarve nimittää virkamies A:n hoitamiin tehtäviin hänen virkasuhteidensa määräaikaisuuden perusteiksi ilmoitetuista virkavapauksista riippumatta. Tämän vuoksi ei ole syytä katsoa, että sijaisuutta olisi käytetty A:n ajalle 1.3.2005–31.12.2008 sijoittuvien virkasuhteiden määräaikaisuuden perusteena palvelussuhdeturvan heikentämiseksi tai muutoin lainvastaisesti. A:n nimittämislle edellä tarkoitettuihin määräaikaisiin virkasuhteisiin on siten ollut valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentissa säädetty peruste.

Nimitys 1.1.2009–31.12.2009

A:ta virkasuhteeseen 1.1.–31.12.2009 nimitettäessä on ollut tiedossa, että virastossa toteutetaan vuoden 2009 kuluessa organisaatiouudistus lakkauttamalla viraston yhdeksän toimintayksikköä ja perustamalla niiden tilalle neljä hallinnollista alueyksikköä. Vuoden 2010 alusta lukien voimaan tulleen uudistuksen tavoitteena oli muun muassa toimintayksikön hallinnosta ja ylläpidosta aiheutuvien kustannusten vähentäminen. Organisaatiouudistuksella on tämän vuoksi voitu perustellusti arvioida olevan olennainen vaikutus siihen, voidaan-ko A:n palvelussuhdetta jatkaa vuoden 2009 jälkeen. Työn tilapäinen luonne on siten edellyttänyt A:n nimittämistä määräajaksi.

Päätös

Virkamieslautakunta hylkää korvausvaatimuksen.

Sovelletut lainkohdat

Valtion virkamieslaki 9 § 1 momentti sekä 56 §.

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Jussi-Pekka Lajunen

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Kulla, Paanetoja, Äijälä, Isomäki ja M. Nieminen sekä varajäsenet Tarnanen ja Kuusama.